

KEN HET DAT IK U KUNST?

.....
MAGAZINE CULTUURCOACH-PROGRAMMA MAAS
.....

MAS

THEATER/DANS/PODIUM

WAS JE ER MAAR BIJ, DAN HOEVÉN WE HET NIET NA TE VERTELLEN.

Wij hebben er even geen zin in. Vanuit onze thuishuiskantoren staren we naar het beeldscherm. Het is tijd om de cultuurcoachplannen van 2020 te verantwoorden en dat betekent een leeg document dat gevuld moet worden met woorden. Weloverwogen woorden die precies vertellen wat we in een jaar hebben gedaan. Er schiet van alles door ons hoofd: gedachten, korte momenten en gesprekken buitelen over elkaar heen. We kunnen en willen al die ontmoetingen niet vangen in een mooi opgepoetste tekst.

We willen niet schrijven namens alle cultuurcoaches, leerkrachten, directies, leerlingen en anderen. Wat we willen is hun ervaring delen. De échte verhalen. Het liefst nodigen we je als lezer dan ook uit. Kom maar kijken op de scholen. Kom maar kijken op onze ART-dagen. Laat je verwonderen over de leerlingen die zo-

veel moois laten zien tijdens een les. Was je er maar bij.

We pakken het anders aan dit jaar. We zijn in 2020 gestart met vakdocenten op nieuwe scholen. Maar ook op de twee scholen waar Maas al cultuurcoaches inzette, hebben we het programma herzien. Het uitgangspunt is nog nadrukkelijker om met de leerlingen en studenten verbindingen aan te gaan in de stad Rotterdam, en specifiek in de wijk Delfshaven. We hechten belang aan ontmoetingen tussen groepen die elkaar niet vanzelfsprekend tegenkomen. Onder de nieuwe naam *Ken het dat ik u kunst?* bouwen de cultuurcoaches van Maas aan bruggen die dwars door muren heengaan en uit hokjes breken. Wij kiezen ervoor om na deze bladzijde vooral niet zelf aan het woord te zijn, maar de mensen te laten horen die er wél bij waren: de cultuurcoaches en betrokkenen

van de scholen zelf. Via Zoom gingen ze met elkaar in gesprek over een programma waarvan ze een jaar geleden nog niet precies wisten hoe het eruit zou zien. Deze gesprekken staan in dit magazine. Zes gesprekken over zes Rotterdamse scholen. Lees maar mee. Dan lijkt het misschien even, alsof je er echt bij was.

Esther Schouten (coördinator educatie PO)

Remco Went (hoofd educatie)

Petra Meijers (administratief medewerker & planner educatie)

PRIMAIR ONDERWIJS:
BASISSCHOOL MÜLLERPIER

ELS

BEN

"EIGENLIJK LEER JE TIJDENS DE
THEATERLESSEN OM TE DURVEN."

KIND AAN HUIS

"WE HEBBEN EEN LEERLIJN ONTWIKKELD
VAN GROEP 4 TOT 7. BINNEN DIE
STRUCTUUR KUNNEN WE NIEUWE
TERREINEN VERKENNEN."

Zolang Maas bestaat, is er een samenwerking met basisschool Müllerpier. De cultuurcoaches zijn kind aan huis op de school en de kinderen in het theater. Daaruit is een stevig fundament ontstaan en een goed doorlopende leerlijn. Wat weten de leerlingen nog van de afgelopen jaren? Wat is er blijven hangen? Het is de eerste dag dat Els van der Jagt, hoofd-cultuurcoach van de Müllerpier, na de schoolsluiting weer aanwezig is. Naast haar staan twee leerlingen uit groep 7: Juul en Suze. Martine van Leengoed, cultuurcoach van de dansleerlijn, zit thuis en zwaait naar de 31 andere kinderen op de achtergrond. De theaterles is net afgelopen.

STEL JE MAAR VOOR.

Suze: “Ik ben Suze.”

Juul: “En ik ben Juul. Samen zijn wij Juze.”

JULLIE HEBBEN NU DRIE JAAR ELKE WEEK THEATERLES. VINDEN JULLIE HET GOED DAT DEZE LESSEN WORDEN GEGEVEN?

Juul: “Ja, later willen kinderen misschien acteur of actrice worden, dan weten ze beter hoe ze dat moeten doen.”

Suze: “Eigenlijk leer je tijdens de theaterlessen om te durven. Dat is heel belangrijk denk ik.”

Juul: “En je leert spelen. Je kunt gewoon even iets anders zijn dan jezelf.”

WAT VONDEN JULLIE DE LEUKSTE LES?

Suze: “Bij de lessen over de voorstelling stuk namen we allemaal oude spullen van thuis mee om deze vervolgens stuk te maken. Daar maakten we dan weer iets nieuws van.”

Juul: “Ik had mijn vaders T-shirt mee, anderen een fietsbel, een oude computer en een lege colafles.”

Suze: “Ik had een koptelefoon en een brillenkoker. Dat werd samen de Luister-spreek3000. En daar maakten we een voorstelling mee.”

EN JULLIE ZIJN OOK PUBLIEK BIJ VOORSTELLINGEN IN HET MAASPODIUM?

Juul: “Ja, stuk vond ik heel cool en De wilde keuken ook. Daar volgde je een klein lichtje in een gang vol mist. En je kreeg een zakje zaadjes mee naar huis. Het plantje dat daaruit groeide, heb ik nog steeds in een potje staan.”

Suze: “Ik vind alle voorstellingen mooi en origineel bedacht. En het is ook leuk dat we naar Maas gaan om daar les te krijgen en in de zaal te kijken. Er is daar veel meer ruimte dan op school.”

BEDANKT VOOR AL JULLIE ANTWOORDEN.

Juul: “Kinderen vinden theater leuk, dus we willen nog veel meer lessen. Dag!”

Juul en Suze steken hun duim omhoog en gaan uit beeld.

ELS, JIJ WERKT AL JAREN OP DEZE BASISCHOOL. WAT BEN JIJ IN DIE TIJD TEGENGEKOMEN?

Els: “We zijn heel experimenteel begonnen. We bouwden een decor en maakten daar in verhalen. Müllerpier was een kleine, nieuwe school; we werkten met 12 kinderen in een groep. Vandaag waren dat er 31!”

IS ER IN DIE TIJD EEN VERBINDING ONTSTAAN TUSSEN DE CULTURELE INSTELLING EN HET ONDERWIJS?

Els: “Ja, ik hoor hier gewoon thuis. Ik ben onderdeel van de school, en ook van het theater. De inhoud van de lessen baseer ik op thema's uit de voorstellingen van Maas. Ik vraag regelmatig of de docenten nog onderwerpen hebben die op school spelen. Maar zij vinden het juist goed dat er andere input is.”

Martine: “Op deze school mag ik de kinderen puur het vak dans aanbieden. Het heeft geen ander doel en gaat echt om de ambachtelijke vaardigheid. Dat wij die vrijheid krijgen, geeft blij van een stevig fundament tussen culturele instelling en onderwijs.”

Els: “En de sociaal-emotionele ontwikkeling is iets dat je er automatisch bij krijgt. Ik heb de kinderen in die jaren enorm zien groeien. Je ziet het elke les; de kinderen werken samen, ze zijn allemaal gelijk en leren om met iedereen overweg te kunnen.”

WAT IS DE KRACHT VAN DIT TRAJECT?

Els: “Er is een heldere structuur ontstaan. We hebben een leerlijn ontwikkeld van groep 4 tot en met 7. Binnen die structuur kunnen we nieuwe terreinen verkennen. We werken met keuzevakken, betrekken de wijk erbij en het Maritiem Museum. Dit is uniek, maar ik gun het elke school.”

Martine: “Doordat we met meerdere cultuurcoaches zijn, kunnen we met halve groepen werken. En dat is niet zomaar een luxe. Op deze manier creëer je sneller

een veilige omgeving en kan er echt iets ontstaan. Ook kunnen we met meerdere disciplines werken.”

Els: “We hebben locatietheater gemaakt, video's, een project met veel kostuums. Dat is inherent omdat er samenwerking is met een theater. Toen de scholen gesloten waren, hebben we aan een podcast gewerkt. De kinderen spraken berichten in voor ouders in de wijk. Ze waren vandaag zo verrast om hun eigen stem terug te horen. ‘Ik zit in een echte podcast’, zei een leerling.”

Juul en Suze

Martine van Leengoed

PRIMAIR ONDERWIJS:
OBS DELFSHAVEN

KAOUTAR

PAMELA

"OP ZULKE MOMENTEN HEBBEN ZE
GEEN BUIKPIJN EN ZIJN ZE NIET MOE,
MAAR VERGETEN ZE DE TIJD EN ZIJN ZE
ECHT IN HUN EIGEN VERBEELDING. DAN
WEET IK DAT MIJN LES AANSLAAT."

KIJK JUF, IK Vlieg

"WE HOPEN DAT DE KINDEREN MET
HUN ENTHOUSIASME DE OUDERS,
BROERTJES EN ZUSJES BEREIKEN."

Maas wil met de cultuurcoaches de verbinding aangaan met de eigen wijk Delfshaven. Een logische stap voor een samenwerking was OBS Delfshaven, een school nog geen 500 meter verderop en één die we al kenden van het CMK-programma Stel je voor. Het Maaspodium staat dicht bij de school, maar was voor veel kinderen nog onbekend terrein. Daar is dit jaar verandering in gekomen. Cultuurcoaches Pamela Schaap en Jill Tjin Asjoe geven aan alle klassen van de school les en begeleiden de kinderen met een bezoek aan het theater. Samen met Kaoutar El Haddad, leerkracht van groep 7, spreken ze over deze samenwerking.

IS HET VERSCHIL GROOT TUSSEN HET STEL-JE-VOOR-PROGRAMMA EN CULTUURCOACHTRAJECT?

Pamela: "We werken net als binnen Stel-je-voor met twee disciplines: ik geef theater- en Jill danslessen. Het verschil is vooral dat we nu, als cultuurcoach, meer ruimte krijgen om ook over projecten na te denken."

Jill: "Als cultuurcoach heb je direct contact met de docenten van de school en zelf meer de regie in handen. Binnen de tijd die ingeroosterd staat, hebben we alle vrijheid om het programma naar eigen inzicht vorm te geven."

HOE ERVAREN DE KINDEREN DE LESSEN?

Kaoutar: "Voor de meeste kinderen op onze school is theater en dans nieuw. Dit is een mooie kans voor hen. Ze zijn dan ook vooral heel blij. Ze kunnen hun energie kwijt en spelen. De energie van beide dames is fantastisch, de kinderen gaan daar helemaal in op."

Jill: "Ze gaan er vol overgave in en durven al veel na een paar lessen. Als ze iets interessant vinden, zijn ze heel gefocust: 'Juf, moet je kijken, ik vlieg!' Op zulke momenten hebben ze geen buikpijn en zijn ze niet moe, maar vergeten ze de tijd en zijn ze echt in hun eigen verbeelding. Dan weet ik dat mijn les aanslaat."

HOE BOUW JIJ JE LESSEN OP?

Jill: "We beginnen en eindigen altijd hetzelfde, voor een vaste structuur. Daarbinnen is alles mogelijk. Vaak vertrek ik vanuit een thema dat in de klas wordt behandeld. Zo hebben de kinderen snel een connectie met de materie en kunnen ze gemakkelijk instappen. Mij dwingt het ook om out of the box te denken. Bij het thema onderweg hebben we in het lokaal van oude lamellen een doolhof op de vloer gelegd. Op sommige stukken moest je achteruit dansen, op andere stukken in slow motion. Het was een verrassende dansles."

Kaoutar: "Laatst had ik het in de klas over licht. Daar gingen Pamela en Jill mee

verder in hun lessen. Die herhaling, zeker in combinatie met beweging, zorgt voor een veel beter begrip en nieuwe woorden beklijven beter. De kinderen leren ook bij, Pamela gebruikt bijvoorbeeld vaak het woord incasseren. Ze weten nu precies wat dat betekent. Voor kinderen met een klein vocabulaire is dat heel waardevol."

MERKEN DE KINDEREN IETS VAN DE VERBINDING TUSSEN MAAS EN DE SCHOOL?

Pamela: "Tijdens de ART-dag kwamen de scholieren naar Maas en was er een uitwisseling met de Müllerpier. Op het grasveld voor het Maaspodium hebben ze samen verschillende presentaties rondom de voorstelling stuk gemaakt. Dat was een moment dat de kinderen ontdekten dat ze onderdeel waren van een groter project."

Jill: "De leerlingen van de twee scholen stonden in het begin wat ongemakkelijk tegenover elkaar. Het zijn hele andere scholen, met een andere sfeer. Maar het verbaasde mij vooral dat de kinderen elkaar niet kenden, terwijl de scholen praktisch naast elkaar staan."

Kaoutar: "De kinderen vonden het inderdaad spannend. Het is ongelooflijk dat ze elkaar niet kennen. Door Maas hebben we nu blijvend contact met de Müllerpier. En er is ook zeker een verbinding met het theater ontstaan. Naast het bezoeken van de voorstellingen, krijgt de bovenbouw in het Maaspodium les. We merken dat ze zich er steeds meer thuis voelen en popelend voor de deur staan voordat de les begint."

HEBBEN ZE OOK AL EEN VOORSTELLING GEZIEN?

Pamela: "Elke klas ziet voorstellingen van Maas. Soms zijn ze ook testpubliek bij een eerste doorloop. Groep 7 en 8 hebben dit jaar onder andere stuk gezien. Er gebeuren veel gekke dingen in deze voorstelling; acteurs stoppen een pen in hun neus en schudden met hun billen."

Jill: "Ik weet nog dat ze gilden bij de bil-

len. Tegelijkertijd konden ze hier ook doorheen kijken en bij het nagesprek heel serieus op de voorstelling terugkijken. Een jongen zei: 'Het gaat over dingen die stuk gaan aan de buitenkant, maar iets kan ook stuk gaan aan de binnenkant zonder dat iemand het ziet.'

Kaoutar: "Ze hebben het nog steeds over die dag. Ook over de lichteffecten en de muziek die ze gehoord hebben. Zo langzaam worden ze experts."

ZULLEN ZE HIERDOOR OOK BUITEN SCHOOL MEER NAAR VOORSTELLINGEN GAAN?

Kaoutar: "Lang niet altijd. Voor veel gezinnen is het iets onbekends en zijn er niet altijd de financiële middelen voor."

Pamela: "We hopen dat de kinderen met hun enthousiasme de ouders, broertjes en zusjes bereiken. Dat het kind niet meegenomen wordt door de ouders, maar de ouders aan de hand worden genomen door hun kind. Dat gaat helaas niet van de één op de andere dag."

Jill Tjin Asjoe

VOORTGEZET ONDERWIJS:
ROTTERDAM DESIGNCOLLEGE –
INTERNATIONALE SCHAKELKLAS

LILIAN

"LEERLINGEN HEBBEN BAAT
BIJ ZOVEEL MEER DAN BOEKEN
EN SCHRIFTEN."

"DAT VIND IK MOOI, DAT ZE HUN
EIGEN WERELD MEENEMEN EN DAAR EEN
INKIJKJE IN GEVEN AAN DE HAND VAN
EEN THEMA UIT DE VOORSTELLING."

LEREN VIA
DE KUNST

Inmiddels zijn Eva Beijneveld en Lukas Schmidt bekende gezichten op het Rotterdam Designcollege. Als cultuurcoaches zijn ze nauw betrokken bij de Internationale Schakelklassen (ISK), waar zij met ondersteuning van Leerjaarcoördinator Lilian Zorg verschillende projecten opzetten. Nadat de samenwerking tussen Maas en de school in 2018 begon op de locatie aan de Westzeedijk, zijn de cultuurcoaches sinds 2020 ook actief op de locatie Beukelsdijk. Niets doet vermoeden dat ieder vanuit zijn eigen huiskamer deelneemt aan dit gesprek; het voelt gemoedelijk en het is duidelijk dat Lilian en de cultuurcoaches vertrouwd zijn met elkaar.

WAT IS HET DOEL VAN DIT TRAJECT?

Eva: “Dit zijn leerlingen die nog maar kort in Nederland zijn. Ze komen in een wereld waar alles gericht is op het leren van de taal. Een heel cognitief verhaal. Wij bieden hen iets anders: wij werken met bewegen, spel en schrijven. Zo kunnen zij de nieuwe wereld waar ze in staan ook op een andere manier ontdekken. Op het moment maken ze een kleine voorstelling; het gaat over de kanten van jezelf die je nog aan het ontdekken bent.”

Lukas: “Ja, het gaat in de breedste zin echt over het ontdekken van nieuwe werelden. Wij stimuleren de leerlingen om kennis te maken met de wereld buiten de school: de wijk en de stad Rotterdam. Ik vraag mij keer op keer af hoe ik de verbinding kan leggen tussen dat wat er binnen de school gebeurt en daarbuiten. Deze leerlingen kunnen erg teruggetrokken zijn in hun eigen bubbel. Wij willen ze een hand reiken om daar los van te komen. Dat ze zichzelf ook anders gaan zien dan enkel de nieuweling.”

ER WORDEN OOK REGULIERE THEATERLESSEN GEGEVEN OP DEZE SCHOOL. WAARIN VERSCHILT HET CULTUURCOACHTRAJECT MET HET REGULIERE AANBOD?

Lukas: “De nadruk ligt niet zozeer op de technische vaardigheden van theater. Wij zetten theater meer in als middel. En als cultuurcoaches kunnen we gedurfde dingen doen. Wij kunnen met iets geëks aan komen en zijn losser van een leerlijn. Tegelijkertijd houden wij nauw contact met de school en de docenten. Lilian is erg betrokken, ze doet zelfs wel eens mee.”

Lilian: “Dat vinden de kinderen geweldig en ik ook. Er komen ook verhalen aan het licht, tijdens het schrijven bijvoorbeeld, waar ik geen weet van heb. Eva en Lukas delen het met mij wanneer er iets is voorgevallen in de les.”

Eva: “Er komen bijzondere verhalen van studenten aan de oppervlakte tijdens onze lessen. Wij maken de workshops aan de hand van universele thema's uit de voorstellingen van Maas. Hier gaan de leerlingen mee aan de slag. Ze zijn heel open. Mijn vraag was een keer: ‘ken je een superheld in je omgeving?’ Eén leerling zei: ‘Mijn moeder is mijn superheld, omdat ze altijd alles voor mij doet en heel goed kan koken.’ Dat vind ik mooi, dat ze hun eigen wereld meenemen en daar een inkijkje in geven aan de hand van een thema uit de voorstelling. Dan ben je echt aan het leren via de kunst.”

GAAT HET CULTUURCOACHTRAJECT OOK OVER PERSOONLIJKE ONTWIKKELING?

Lukas: “Wij bouwen in korte tijd een vertrouwde omgeving met hen op. Leerlingen kunnen zich uiten. Misschien ook omdat wij als cultuurcoaches met één voet buiten de school staan. Het is een veilige plek en wij laten ook onszelf zien. Persoonlijke vragen beantwoorden wij net zo goed eerlijk. Wij zijn niet van steen. Dat geeft de leerlingen ook de ruimte.”

Lilian: “Deze doelgroep heeft baat bij zoveel meer dan boeken en schriften. In deze lessen kunnen ze even naar voren komen zoals ze zijn. En er mag op school ook plezier beleefd worden. Dat is waar we dit voor doen.”

VRAGEN DEZE LEERLINGEN EEN ANDERE AANPAK DAN LEERLINGEN VAN EEN REGULIERE SCHOOL?

Lukas: “Ja en nee. Nee, omdat het ook gewoon pubers zijn. Dat is universeel.”

Eva: “Ik begin wel altijd klein. Ik zeg: ‘ga maar op een rij staan, wij zijn in een supermarkt.’ Je moet beginnen bij iets wat ze allemaal kennen. Bij andere jongeren is het makkelijker om meteen midden in een fantasiewereld te staan. Ik begin hier altijd bij het begin. Het vraagt wel om een andere aanpak en goed articuleren. Je doet veel non-verbaal en met expressie.”

HOE IS HET OM DIT TRAJECT NU ONLINE DOOR TE ZETTEN?

Lilian: “Lastig, alles gaat nu via een scherm. Ik baal en wordt er weemoedig van. Maar afgelopen donderdag gaven Lukas en Eva een workshop voor docenten om ons te helpen met de online lessen. Ik heb daar een hele andere kant van hen gezien. Daarna dacht ik: ik ga het oppakken en ik heb er weer plezier in.”

Eva: “Fijn om te horen. Wij maken ook nog een document voor de docenten met online werkvormen. Dat is wat we op dit moment ook kunnen betekenen voor de school.”

Lukas: “Onze lessen kunnen online, maar ik kan niet wachten tot we de leerlingen weer mee kunnen nemen het theater in. Naar buiten.”

Lukas en Eva

ART-dag Design College met de Müllerpier

VOORTGEZET ONDERWIJS:
EXPERIENCE COLLEGE

ROEL

SANDER

FOTO'S VAN EEN PRULLENBAK

"DIT SOORT ONDERWIJS LEVERT
REURING OP, MAAR DAT IS OOK
NET DE BEDOELING."

"IK PROBEER JONGEREN IN HET
MOMENT TE KRIJGEN."

In september 2020 werd een nieuwe vmbo-school geopend: het Experience College. Maas was voor de fusie van de G.K. van Hogendorpschool en het Melanchton Mathenesse al op beide scholen gestart met cultuurcoach Renske van den Broek. Nu bouwt vakdocent Sander Koning samen met de organisatie aan een cultuureducatief beleid voor het nieuwe curriculum. Hierbij zoekt hij aansluiting bij de visie van de school, waar het draait om ervaringsgericht onderwijs: ervaren, creëren, experimenteren, onderzoeken en ontdekken. Samen met directeur Roel van Pagée kijkt Sander terug op een bewogen jaar.

WAT IS HET EXPERIENCE COLLEGE VOOR SCHOOL?

Roel: "Het is een school waar echt iets te leren valt. We proberen veel buiten de boeken om aan te bieden en kiezen bewust voor activiteiten waar geen beoordeling of cijfer aan vastzit. We willen van het typische schoolse af en ons meer richten op de eigen ontwikkeling van de leerlingen. Het schoolsysteem is hier niet op ingericht, dat is soms pittig. Goed onderwijs speelt zich niet alleen binnen de klaslokalen af met veilige regels. Een goed voorbeeld is dat brugklassers bij ons in de tweede week al met dure camera's door de school liepen. Dit soort onderwijs levert reuring op, maar dat is ook net de bedoeling."

Sander: "Eén van de eerste keren dat ik op school was, waren drie meisjes foto's aan het maken van een prullenbak. Ze schrokken toen ik vroeg wat ze aan het doen waren. Ze vertelden bevlogen over hun schoolopdracht. Het was een moment waarop ik mij realiseerde waarom ik dit vak ben gaan doen: kunst gaat over op een andere manier naar de dingen kijken."

WAT IS DE REDEN DAT JE MET MAAS IN ZEE BENT GEGAAN?

Roel: "Het sluit goed aan op het ervaringsgerichte onderwijs dat wij beogen; theater is één en al ervaring. Wat mij daarom aanspreekt aan dit traject, is de koppeling met de voorstellingen van Maas en alle workshops van Sander daaromheen. Daarnaast is het Maaspodium een fijne plek om te komen. Maas is toegankelijk voor ons als organisatie, maar zeker ook voor de leerlingen."

HOE VERLOOPT HET CULTUURCOACHTRAJECT TOT NU TOE?

Sander: "Het is een bewogen jaar geweest. Naast de start van de nieuwe school, kwamen de coronamaatregelen erbij. De school is nog op zoek en ik was ook zoekende naar mijn plek binnen de school. Maar langzaamaan komt alles bij elkaar."

Roel: "Het heeft tijd nodig om een goede basis te leggen. De beginsituatie moet stevig zijn. Niet dat het weer instort als één van ons weggaat. Mijn inzet is om een structurele connectie op te bouwen en daar zijn we mee bezig."

Sander: "Het is nog vallen en opstaan. In het begin bedacht ik een plan, maar kwam dit niet altijd van de grond. Nu draai ik het om. De school heeft bijvoorbeeld plannen om iets te doen met fotografie. Dan kijk ik hoe ik daarop kan aansluiten. Op die manier wordt de les iets van ons allemaal en dat werkt tot nu toe goed. We staan nog aan het begin, maar met goede ambities en intenties."

WELKE PROJECTEN HEBBEN PLAATSGEVONDEN?

Sander: "De voorstelling stuk hebben we niet kunnen zien, maar de workshops zijn wel doorgegaan. De leerlingen zijn aan de slag gegaan met theater, dans en spoken word. Het was een mooie ontmoeting met verschillende kunst disciplines."

Roel: "Dit traject draagt er ook aan bij dat we voor jongeren de drempel verkleinen om met die verschillende disciplines in aanraking te komen."

Sander: "Mijn eerste vraag aan de leerlingen was: wat is theater? De leerlingen keken mij vragend aan. Iets met musical en Romeo & Julia? Ze leren met theater een nieuwe wereld kennen en zijn nieuwsgierig. Als ze gaan, dan gaan ze er vol voor en zijn ze heel eerlijk en oprecht. Zo kunnen we samen iets opbouwen. Dat vind ik mooi aan cultuurcoach zijn. Ik werkte altijd projectmatig op verschillende scholen, nu word ik door leerlingen herkend op de gang."

WAT LIGT ER IN HET VERSCHIET?

Roel: "Het nieuwe curriculum wordt opgebouwd vanaf leerjaar 1 en van daaruit bouwen we verder. Ik hoop op veel theaterbezoeken."

Sander: "Ik hoop het ook. En weer snel lessen op school. Voor mij gaat theater over in het moment zijn en dat is online lastig. Ik gaf een dansworkshop rondom stuk waarin het ging over tot je limiet gaan. Een meisje uit de klas had een lichamelijke beperking, maar wilde zo graag meedoen. Je merkte aan haar dat ze constant aan het denken was. Vast in haar gedachten en in haar lichaam. Tot een docent haar hielp met de opdracht en ze er samen vol overgave aan begonnen. Dat was zo mooi om te zien. Het meisje ervoer vrijheid, ze dacht niet meer na. En de docent deed haar best om de leerling dat moment te geven. Dat raakte mij. Dat is ook waarom ik lesgeef: ik probeer jongeren in het moment te krijgen. Een moment dat ze geen censuur ervaren, vrijheid voelen en zichzelf zijn. Als ze dat bereiken, valt de rest even weg."

Stuk van Maas en 155

MBO:
ZADKINE STARTCOLLEGE

KARESHMA
DIONNE

"IK BEN EEN DOCENT MET EEN MISSIE:
IK WIL BETEKENISVOL ONDERWIJS
EN DRAAGVLAK CREËREN VOOR
KUNST EN CULTUUR."

"DE STAD MOET DE
SCHOOL BINNENKOMEN."

VERBINDER TUSSEN
SCHOOL EN STAD

De cultuurcoaches van Maas onderzoeken hoe ze binnen het mbo een blijvende samenwerking kunnen aangaan met niet-kunst gerelateerde opleidingen. Dat geldt ook voor één van de nieuwe mbo-partners: Zadkine Startcollege. Hier volgen studenten een beroepsopleiding op mbo niveau 1. Cultuurcoach Dionne Zwennicker maakte een vliegstart in augustus 2020. Samen met docent burgerschap Kareshma Bhoewar ontwikkelde zij voor elke groep een traject op maat.

DE SCHOOL HEET STARTCOLLEGE, HOE ZIT DAT?

Kareshma: “Wij bieden entreeopleidingen en zijn dé springplank die toegang geeft tot het mbo aan iedereen die ouder is dan 16 jaar en geen diploma heeft. Het zijn studenten met verschillende achtergronden en uitdagingen. Ik zeg altijd: het is de mooiste doelgroep die er bestaat.”

MAAR MISSCHIEN IS DIT NIET DE MAKKELIJKSTE GROEP OM THEATER MEE TE MAKEN?

Dionne: “Dat verschilt niet veel van andere doelgroepen eigenlijk. Deze studenten zijn misschien nog weinig in aanraking gekomen met kunst en cultuur, maar dat maakt ze niet minder enthousiast. Ze zijn heel nieuwsgierig en willen leren. Daarvoor zijn ze ook op deze school gekomen.”

JULLIE ZIJN GESTART IN EEN JAAR VOL CORONA-MAATREGELEN. HOE WAS DAT?

Kareshma: “We begonnen met veel plannen, maar het is een uitdaging geweest om hier iets van uit te voeren. Het werd mijn prioriteit om alle studenten van basisbehoeften te voorzien: een laptop en een rustige plek om te studeren. Het traject heeft even stilgelegen, maar gelukkig zijn we weer gestart. Constant hield ik in mijn achterhoofd hoe we dit project vorm konden geven. Ik zie er zoveel waarde in, ook als het online moet. Het is niet het volgende lastige vak voor studenten, maar iets dat aansluit bij hun beleavingswereld.”

Dionne: “We hebben al die tijd contact gehouden. We zochten een manier om, ondanks alles, dit traject toch mogelijk te maken voor docenten en studenten. Los van de moeilijkheden dit jaar, is de uitdaging om iets nieuws op te zetten al groot genoeg.”

JE BEDOELT OP EEN NIEUWE SCHOOL?

Dionne: “Ja, er is op het mbo nog geen ruimte gereserveerd voor kunsteducatie. Het is allemaal nieuw en vrijblijvend. Nu zijn we vaak nog afhankelijk van een bevlogen docent, zoals Kareshma, die het onderbrengt bij loopbaan of burgerschap. Het is nog zoeken hoe we de samenwerking zo organiseren, dat alle studenten

de kans krijgen om zich te ontwikkelen in de cultuurcoach-activiteiten.”

Kareshma: “Ik wil de schuld ook niet bij de maatregelen leggen. Dit jaar heeft onderwijsinstellingen veel doen inzien. Flexibiliteit werd noodzaak en alles draaide om maatwerk. Dit komt het onderwijs uiteindelijk ten goede. Ik ben een docent met een missie: ik wil betekenisvol onderwijs en draagvlak creëren voor kunst en cultuur. Daar wordt naar geluisterd; we gaan steeds meer de kant op van thematisch onderwijs. Dat zijn geweldige ontwikkelingen.”

WAT IS HIERIN DE PLAATS VAN DE CULTUURCOACH?

Kareshma: “Dionne komt met goede ideeën en is een echte verbinder tussen de school en de stad. Ze bezoekt voorstellingen met studenten en spreekt hier bevlogen met hen over.”

Dionne: “En ik zoek ook verbindingen in de stad, bijvoorbeeld wat ik op Rotterdam-Zuid bij elkaar kan brengen aan onderwijs- en culturele instellingen.”

WAT KRIJG JIJ TERUG VAN STUDENTEN DIE DE VOORSTELLINGEN BEZOEKEN?

Dionne: “De studenten waren heel enthousiast over De wilde keuken. We hebben uren doorgepraat over eten. Dit zijn sociale gesprekken, maar het zet ze ook aan het denken over de toekomst.”

Kareshma: “De voorstellingen sluiten zo goed aan op de interesse van de studenten. Zes beroepsopleidingen hebben we aan verschillende voorstellingen gekoppeld. Dat is echt maatwerk. Er is genoeg aanbod vanuit het theater om al die groepen te bedienen.”

Dionne: “Zadkine Startcollege heeft bijvoorbeeld ook een opleiding speciaal voor jonge moeders. Zij bezoeken geen voorstelling voor jongeren, maar juist voor kinderen.”

HOE VINDEN DE LESSEN NU PLAATS?

Dionne: “Momenteel geef ik online les. De lessen zijn anders dan de bedoeling was, maar het komt nog steeds over. Nu hebben we het over politiek. Verschillende studenten kunnen straks met de verkiezingen stemmen en het leek mij goed om aan te sluiten op de actualiteit. We leren elkaar kennen, door middel van discussies en theateroefeningen. De studenten denken ook online na over hoe zij zich verhouden tot de wereld, maar ik kijk ernaar uit om fysiek aan de slag te gaan en echt door te kunnen bouwen.”

EN ALS JE MAG DROMEN, WAAR WIL JE UITKOMEN?

Kareshma: “Een ideale samenwerking zou zijn dat de lessen wekelijks plaatsvinden. Dit betekent dat kunsteducatie in het curriculum komt en in de visie van de school wordt opgenomen.”

Dionne: “Ik hoop ook dat de lessen wekelijks gegeven kunnen worden. Het liefst in een vorm waarbij verschillende disciplines aan bod komen: theater, dans, beeldende kunst. Ik wil mij focussen op samenwerkingen met andere scholen en ik zou het contact met Boijmans van Beuningen en IFFR willen uitbouwen. De stad moet de school binnenkomen.”

Kareshma: “En tegelijkertijd moeten de studenten ook de school uit, zodat zij weten wat er aan kunst en cultuur in de stad te vinden is. Dat is ook wat burgerschap omvat.”

De wilde keuken

MBO:
WELLANTCOLLEGE

MARGRIET

JORDAN

STEVIG IN ONZE SCHOENEN

"DE LESSEN VAN MARGRIET
ZIJN EEN FIJNE AFWISSELING
MET DE ANDERE VAKKEN."

"DIT ZIJN DE EERSTE STAPPEN OM
DE KUNSTVAKKEN IN HET MBO TE
KRIJGEN EN IK HOOP DAT HET NOG
MAAR HET BEGIN IS."

Bij het project De wilde keuken wisten Maas en het Wellantcollege elkaar snel te vinden; het thema van de voorstelling sloot naadloos aan op het onderwijsprogramma van de opleidingen Food en Urban Green Development. De studenten volgden workshops en waren nauw betrokken bij de ontwikkeling van de voorstelling. Na De wilde keuken onderzocht cultuurcoach Margriet Brosens op welke manier de verbinding tussen Maas en de school structureel van waarde kon zijn. Ze maakte kennis met de school, de docenten en studenten en ontwierp lessen in creatieve- en communicatieve vaardigheden. Samen met de zeventienjarige foodstudenten Jordan Wagelmans en Pascal Stam praat ze over het traject dat tot nu toe grotendeels online plaatsvindt. Margriet glundert bij het zien van de enthousiaste leerlingen.

HOE ZIJN DE LESSEN VAN MARGRIET?

Pascal: “Ik ben heel blij met de lessen. We leren presenteren en om hierbij niet bang te zijn jezelf te laten zijn. Veel studenten vinden dat lastig. We krijgen leuke opdrachten om mee aan de slag te gaan.”

Jordan: “Ik spreek niet graag voor groepen. Misschien was ik er beter in geweest als ik deze lessen bijvoorbeeld op de middelbare school al had gehad. De lessen van Margriet zijn een fijne afwisseling met de andere vakken, waar het vooral gaat om feiten stampen.”

Pascal: “We leren om stevig in onze schoenen te staan en tegelijk open te staan voor feedback. We voeren ook debatten.”

WAT IS JE LIEVELINGSOPDRACHT?

Jordan: “Laatst maakten we een filmpje over eten waar een verhaal achter zit. Dat vond ik erg leuk.”

Margriet: “Ze hebben een social media-account waar ze informatieve filmpjes plaatsen over eten. Nadat ik ze vroeg wat voor accounts ze zelf volgen, kwamen we erachter dat ze het meest houden van persoonlijke video’s. Zo zijn we filmpjes gaan maken die meer dan een instructie zijn, persoonlijk en met meer emotie. Dat is een theatrale opdracht, die volledig aansluit bij hun lesprogramma.”

Pascal: “Er was ook een les waarin we de speech van Martin Luther King bekeken. De vraag was waarom de speech zo goed is en waarom iedereen het kent. Deze inzichten konden we gebruiken om onze eigen manier van presenteren te verbeteren.”

WAT IS DE LINK MET THEATER?

Pascal: “We moeten wel eens doen alsof we iemand anders zijn, of expres een hele slechte presentatie geven. Dan vragen we ons af waarom het slecht is en hoe het beter kan.”

Margriet: “De theaterlessen zijn toegespitst op presenteren. Ik kijk wat er speelt op de school en hoe ik kan aansluiten. De focus op het presenteren was een vraag van de docenten. Bij andere groepen gaat het meer over leidinggeven en samenwerken. We doen theateroefeningen, maar we maken geen theater. Ze gebruiken delen van het ambacht dat dicht bij hun werk en leren ligt. Mijn doel is om op een speelse manier en vol verbeelding het curriculum aan te vullen.”

BEN JE DOOR HET PROJECT DE WILDE KEUKEN ANDERS NAAR THEATER GAAN KIJKEN?

Jordan: “Ik heb mij aangesloten bij het Theater of the Now-panel van het Maaspodium. Daar werkt een groep jongeren aan randprogrammering rondom voorstellingen die spelen. Dat is toch wel dankzij het project van De wilde keuken.”

Pascal: “Ik ben niet zo’n fan van theater. Eerlijk gezegd ben ik nauwelijks naar het theater geweest. De wilde keuken was wel anders dan een gemiddelde theatervoorstelling.”

Jordan: “Het ligt er misschien ook wel aan waar je woont. Ik ging op de basis-school al naar Maas. Als je niet in een stad woont, ga je misschien minder snel naar het theater.” *Jordan en Pascal moeten door naar de volgende online les.*

Margriet: “We zien elkaar morgen, bij jullie presentaties.”

WAT VOOR PRESENTATIE GEVEN JULLIE MORGEN?

Pascal: “Morgen geven we in duo’s een les van een uur, over mineralen of vitamines. Zo kunnen we van elkaar leren. En Margriet komt kijken hoe het met het presenteren gaat.” *Pascal en Jordan verlaten de videocall.*

MARGRIET, HOE IS HET OM ALS CULTUURCOACH OP HET MBO AAN DE SLAG TE ZIJN?

Margriet: “Ik heb een hoge pet op van deze mbo’ers. Ze staan heel erg in het hier en nu. Ze komen met eigen verhalen en ook onderwerpen die voor mij soms nieuw zijn. Soms toon ik ze een filmpje en vraag alleen maar: wat denken jullie hiervan? Ze hebben een strak programma en om gewoon te vragen wat ze ergens van vinden, kan al genoeg zijn om hen daar even uit te trekken. Het zijn jonge mensen, die het nodig hebben om ergens bij stil te staan. Zo werk ik met hen ook aan persoonsvorming: wie ben ik in deze wereld en wat wil ik doen? Dit zijn de eerste stappen om de kunstvakken in het mbo te krijgen en ik hoop dat het nog maar het begin is.”

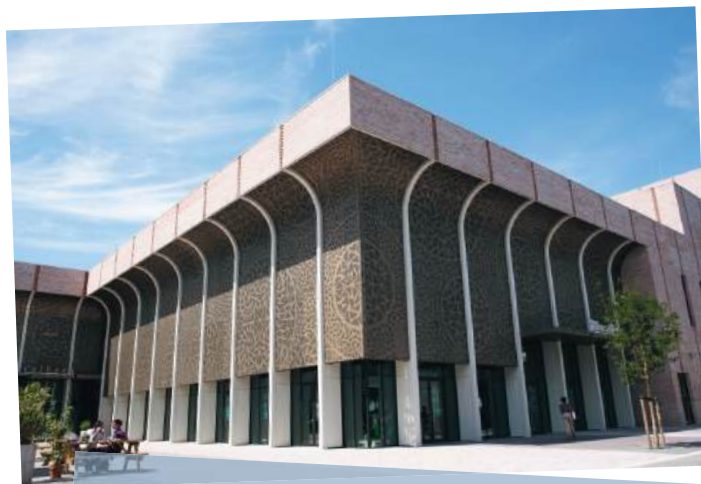
PROEFlab De wilde keuken in Maaspodium

NIEUWTJES EN WEETJES

EINDMANIFESTATIE DE WILDE KEUKEN

Samen met vijf cultuurcoach-scholen sloot Maas in oktober De wilde keuken af met een gezamenlijke eindmanifestatie. Van 26 augustus tot en met 26 september was De wilde keuken, een theatrale rondreis over het eten van de toekomst, exclusief te zien in het Maaspodium. Na het zien van deze productie zijn de scholieren onder leiding van een cultuurcoach van Maas in drie problemen gedoken: voedselverspilling, milieuschade door voedselvervoer en de vleesindustrie. Voor de problemen hebben ze diverse ideeën bedacht, waarmee ze ook in actie zijn gekomen. Tijdens de eindmanifestatie, die vanuit het Maaspodium werd gelivestreamd, presenteerden zij deze ideeën aan een vakkundige jury. Inspiratie over en weer en genoeg goede voornemens voor de toekomst!

THEATER ZUIDPLEIN

MAAS OP ZUID

Voor alles en iedereen zag 2020 er anders uit dan verwacht. Een ambitie die we vooraf formuleerden was een cultuurcoach op basisschool De Piramide. Er zijn enthousiaste voorbereidingsgesprekken geweest tussen de school, Maas en Theater Zuidplein. Cultuurcoach Anouk van Kolschoten nam de eerste maanden van 2020 voor het ontwikkelen van een stevig programma. Helaas bleek de school niet voldoende ruimte te zien om een nieuwe samenwerking aan te gaan en samen te bouwen nu het coronavirus zoveel van hun aandacht vroeg. Maas houdt wel de ambitie om uit te breiden op Rotterdam-Zuid in samenwerking met Theater Zuidplein en meer scholen. Dit onderzoeken we voor de aanvraag van 2022, wanneer Theater Zuidplein ook wat meer gesetteld is in het nieuwe pand.

SCHEEPVAART- EN TRANSPORTCOLLEGE

Binnen Delfshaven werken Maas en het Maritiem Museum samen op de Müllerpier en het Scheepvaart- en Transportcollege. In 2020 startten we met deze vruchtbare uitwisseling. Alle eerste- en tweedejaars van het vmbo kwamen op bezoek in het Maaspodium voor een rondleiding en introductieworkshop theater, dans en spoken word. Dat smaakt naar meer!

IN DE VRIJETIJD

ZOMERCAMPUS 010

Team Toekomst coördineerde in Delfshaven Zomercampus 010 om basisschoolkinderen ook in de zomervakantie de kans te geven zich te ontwikkelen en met meer zelfvertrouwen aan het nieuwe schooljaar te beginnen. Cultuurcoaches van Maas werkten hieraan mee met workshops voor 345 kinderen. Voor 240 kleuters was er de productie Een kleine brief aan de grote stad.

EEN KLEINE BRIEF AAN DE GROTE STAD

De cultuurcoaches zijn niet alleen te vinden op de scholen, maar er zijn ook bruggen gebouwd om kinderen te betrekken bij kunst- en cultuureducatie in de vrijetijd.

THE CHALLENGE ROOM

We organiseerden in december een gaming evenement in de foyer van het Maaspodium. Dat deden we samen met The Challenge Room, een gameclub in Delfshaven die kinderen kennis laat maken met een mix van gaming, sport en educatie. De middag bij Maas werd georganiseerd voor kinderen uit gezinnen waar te weinig geld is voor deelname aan sport of kunst in de vrijetijd. Het Jeugdfonds Sport & Cultuur betaalt (deels) de contributie voor deze kinderen, maar naast de contributie hebben ze veelal ook een sportuitrusting nodig. The Challenge Room heeft 40 van deze kinderen uit Delfshaven in een outfit gestoken. Tijdens het evenement ontstond er een inspirerende mix van console gaming, VR en een theaterworkshop.

VOORJAAR 2021

2021 ging goed van start! Dit doet Maas in het voorjaar van 2021 met de Cultuurcoachschoolen.

NORALY, THEATER NA DE DAM 2020

THEATER NA DE DAM

Maas doet al jaren mee aan het landelijk initiatief Theater Na de Dam. Jongeren maken een voorstelling die gelinkt is aan de Tweede Wereldoorlog en spelen deze op 4 mei na de herdenking. Dit jaar zullen we actief op zoek gaan naar spelers op onze cultuurcoachschool Zadkine Startcollege. Makers van Maas gaan in gesprek met deze spelers en gaan samen op zoek naar hoe je persoonlijke verhalen kan koppelen aan zo'n grote geschiedenis van ruim 75 jaar geleden. Het eindresultaat van dit onderzoek zal op locatie te zien zijn in Rotterdam-Zuid.

Esther Schouten over het project: "Normaal gesproken starten we het repetitieproces altijd met een ontmoeting tussen de jongeren en ouderen die de Tweede Wereldoorlog hebben meegemaakt. De verhalen van de ouderen waren altijd de basis voor de voorstelling. Dit jaar wil ik de rollen omdraaien en juist starten bij het verhaal van de jongeren zelf. Op het Zadkine Startcollege zijn veel studenten met een eigen verhaal en achtergrond. Ik hoop dat als we met de eigen geschiedenis van de spelers beginnen en dan pas op zoek gaan naar overeenkomsten met bijvoorbeeld verhalen van ouderen, zij zich sneller kunnen verbinden aan de geschiedenis die in eerste instantie misschien een 'ver van je bed show' is."

PENVRIENDEN

Groep 6 van basisschool De Müllerpier deed in het voorjaar van 2021 een schrijfproject met bewoners die boven de school wonen. Vier (oudere) bewoners stellen per brief vragen aan de kinderen en andersom bedenken de kinderen van groep 6 vragen voor de bewoners. Aan de hand van deze briefwisseling maakten de leerlingen uiteindelijk een podcast met cultuurcoaches Ben en Els. Els van der Jagt: "Het achterliggende thema van dit project is jong en oud. Ik vind dit een belangrijk thema, omdat het gaat over de cirkel van het leven en het creëert wederzijds respect. Kinderen vragen me vaak hoe oud ik ben en als ik dan vertel dat ik 60+ ben, lijken ze volledig van slag. Kinderen hebben soms geen realistisch beeld van oud zijn en ouder worden. Juist daarom is het zo mooi dat de kinderen dit direct aan de ouderen kunnen vragen."

WE ZIJN ER EVEN NIET

De theaters zijn dicht en we missen de magie in de theaterzaal. De plek waar we kinderen een wereld laten zien waarin alles mogelijk is. Dat is extra voelbaar in de schoolvakanties en daarom bedacht Maas het programma We zijn er even niet voor leerlingen van Cultuurcoachschoolen. Normaal gesproken biedt Maas een hele week verbeelding aan kinderen in de voorjaarsvakantie. Nu dat niet kon, haalden we de kracht van de verbeelding uit het theater en gingen er buiten mee verder. We boden kinderen die het nu zo hard nodig hebben een verrassingsprogramma aan. Van 22 tot en met 26 februari 2021 gingen kunstenaars van Maas met twaalf kinderen uit Rotterdam op stap om hun dromen waar te maken en hen een ervaring te geven waarvan ze niet dachten dat het mogelijk was. Pamela Schaap, Lizzy Hennequin en Vera Bonder interviewden de kinderen en bereidden op basis van dat gesprek een feestelijke dag vol verbeelding voor. Van paardrijden tot make-up workshop, van een bezoekje aan Amsterdam tot een bezoek aan de radio en nog veel meer.

Remco Went (hoofd educatie) over het project: "In een tijd als deze vinden we het extra belangrijk om in contact te blijven met onze doelgroep en hen iets te bieden. Met dit programma konden we kinderen een onvergetelijke dag geven, waarop ze de beperkingen vergeten en ervaren dat alles kan en ze iedereen kunnen zijn. Normaal kan zo'n escape bij onze voorstellingen en in ons podium. Nu alle podia dicht zijn, haalden we de verbeelding uit het theater, gingen ermee de straat op en probeerden we hun dromen daar uit te laten komen."

NIEUWE SCHOLEN

We groeien! In 2021 zijn er twee nieuwe scholen die deelnemen aan het Cultuurcoachprogramma van Maas: de Emmausschool in het Nieuwe Westen en OBS Kasteel Spangen. Daar gaan we mooie plannen mee maken."

WE ZIJN ER EVEN NIET

CIJFERS

TOTAAL AANTAL ACTIVITEITEN: 287
TOTAAL AANTAL DEELNAMES: 5.796
WAARVAN IN PO: 2.752
IN VO: 1.619
IN MBO: 318
OP DE ZOMERCAMPUS: 558
BEZOEKERS SCHOOLVOORSTELLINGEN: 715

COLOFON

Tekst: Lisa van der Hoeven
Interviews: Dorien Folkers
Projectleiding: Sander Koning
Fotografie: Lisette van Maanen, Esther Schouten, Guido Bosua, Fred Ernst, Mohammad Alzoabi, Kamerich & Budwilowitz
Redactie: Petra Meijers, Rachna Menes, Esther Schouten, Remco Went
Eindredactie: Danielle van den Berg
Vormgeving: -SYB-
Drukwerk: Flyeralarm

PROEFLAB DE WILDE KEUKEN MET HET WELLANTCOLLEGE IN MAASPODIUM

MAAS
THEATER/DANS/PODIUM

MAAS - THEATER / DANS / PODIUM / ST. JOBSWEG 3 / 3024 EH R'DAM / MAASTD.NL / 0102002500